

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Kortessvilág.

Székelyudvarhely, május 13.

... Róma elpusztítása után Petronius befonta a népet, ígéréteivel megejtette. Nero rendkívüli módon csodálkozott, hogy a nép haragja lecsendesedett. Kérdően tekintett Petroniusra, ki erre körülbelül eképen felel:

— A nép... oh, a nép boldog... Igértem neki olajat, ígértem illatos bort, amelyben tűz és mámor van... ígértem finom ételeket... azt mondtam, hogy a kertekben tündéri mulatságokat rendezünk nekik ingyen... „Vivat! Vivat!“ — kiáltotta erre a nép... Oh, Nero, az ő kiszáradt ajkuk ismét a Te dicsőségedet zengik... Igértem kenyeret, olajat, bort, játékokat... s ime, most ismét legnagyobb és legdicsőbb vagy... De közvetve legyen mondva, milyen kellemetlen szaga van ennek a népnek...

A választásokat június 1—10-ikére kihirdették, s noha még három hét választ el a mérközéstől, javában benne vagyunk, benne van az egész ország a korteskedésben. Járnak a vezérek országsszerzte, hangosak a kerületek a kortesbeszédektől. Pártvezérek nyilatkoznak meg naponként, nyilván nemcsak közvetlen hallgatóik, de az egész országnak. És nem csodálatos-e, hogy a mikor ennyi nagyszerű vagy legalább nagyerejű ember beszél, akkor nem tudunk meg voltaképpen semmit. Nem a régi, jó magyar táblalabirák nyilt beszéde hangzik el a szép magyar városok terein, hanem csupa Talleyrand beszél, a ki azt tartotta, a nyelv arra való, hogy

gondolatainkat eltakarjuk vele.

A függetlenségi pártok, noha még többségben vannak, máris ellenzéknek érzik magukat. Elég, ha lelkesíteni, reményt kelteni, a jövőbe hinni tanítani tudnak. Különösebb az, hogy a kormány szónokai se tudnak semmi meghatározott programot nyújtani. Kimerülnek a koalíciónak és alkotásainak az ócsárlásában, a nagyhatalmi állás dicsőítésében és a király s a nemzet közti harmonia nélkülözhetetlenségének emlegetésében.

A koalíciót és alkotásait ócsárolni, ezt már elmondtuk itt, izléstelenség a kormánytól. A koalíciónak is, alkotásainak is vannak hibái. De hát kinek nincsen és minnek nincsen? Az új emberek földadata lesz megőrizni és megszilárdítani azt, a mit a koalíció jót csinált és megigazítani, amit elvétett. De nyelvet és kritikáját közszerűlni rajtok kortesutakon, annyi, mint prédára bocsátani — nem a koalíció vezérembereinek a személyét, mert azok ugyan nem fognak adósok maradni, — hanem a kormányteknélt, a vezérállásokat általában. Mi marad végül vajjon, ha divattá lesz, hogy minden új kormány a régi kormányt leszamarazza? Marad az a hit, hogy Magyarországot mindig szamarak kormányozzák. Ez drasztikusan van mondva, de világosabbá teszi a dolgot a drasztikusabb kifejezés.

A nagyhatalmi állás! Mohács óta a Habsburg-dinasztiában, az ujkor küzdelmeivel szemben, az Ausztriával való szövetségben is kerestük azt a tényezőt, mely a magunk erejéből hiányzik ahhoz, hogy Magyarország megóvhasa nemzeti önállóságát. Mi járt vele? Az, hogy önállóságunkra és nemzeti voltunkra előbb a

hite jövőjében, lelkesedése azokért a kötelekekért, a melyek között él. De gyűlölségből, elkeseredett versengésből, visszavonásból, gyanuból és kételkedésből még sehoh a világon nagyhatalmat föl nem építettek.

Arról pedig, hogy mivel fogja a kormány a nemzet meglegedését megszerezni, mivel táplálni és megszilárdítani jövőjébe vetett hitet és mivel fogja lelkesedésre indítani a kötelekek iránt, melyek közt oly kényelmetlen életet folytat: erről nem tudnak a szónokok mondani semmit. Mert az, hogy a monarkia nagyhatalmi állásához katonai áldozatok és Dreadnoughtok kellenek, sem a nemzet lelkesítéséhez, de még magához a nagyhatalmisághoz is nem elegendő. Dinasztia törekvései épp olyan, ha nem nagyobb veszedelemnek bizonyult, mint volt a török, a mely ellen oda folyamodtunk. Ezen próbált segíteni Deák Ferencz kiegyezése, a mely törvénybe iktatta, hogy paritásos, egyenlőjogu fele vagyunk a monarkiónak. Ezt a király már el is ismerné. De most meg Ausztria részéről keletkezett ugyanaz a török-veszedelem, a mely ellen a Habsburgokkal szöveteztünk. Egyszerűen helyreállítani az egyetértést király és nemzet közt, a nélkül, hogy csak egy lépést is tegyünk Deák kiegyezése megvalósulása felé, annyi, mint meghódolni Ausztria imperialisztikus törekvéseinek. Mi hasznunk van akkor a nagyhatalmi állásból? Arról nem is beszéllek, hogy a nagyhatalmi állás első és legbiztosabb oszlópa egy nemzet meglegedése,

... A képviselőjelöltek pedig, hogy a kellemetlen szagot elviselhetővé tegyék, párologó vacsorát, illatos bort hordatnak fel mérhetetlen mennyiségben, s a tisztelt választó közönség úgy hab-

Székely nyelvészet.

— Irta *Fülei Sz. Lajos.* —

Előző közleményemben a Lánchiddal kapcsolatos említettem, hogy a népnek mily ügyes mese-szövése van. Ezt a szebbnél szebb népmondák és népmesék is bizonyítják.

Ha közelebbről tekintjük a nép életét, különböző, igen érdekes megfigyeléseket, tapasztalatokat szerezhettünk. Ilyen például az a *kedves diszkreció*, mikor a törvénytelen gyermek atyja után tudakozódnak s a nép csak annyit felel:

— Kérem az atya szent János-napkor a *jég alá fült*... Lévé ez a nap keresztelő szent János-napja, melyről köztudomásu, hogy június hónap második felében van.

Nagyszerű fogalomalkotás van ebben a szóban is: „*félgyertyás bor*“ Szőlőtermő vidéken a pinczék (colna) többnyire kinn a szőlőben vannak. Itt raktározzák és gondozzák boraikat a gazdák, kik sokszor borkostolóra hívják meg ismerőseiket. Ilyenkor gyertyát is visznek magukkal. Mikor a gyertya felényire fogy s az erős bortól már földig áztak: ez a bor „*félgyertyás*“, tehát kitűnő. Aztán ökrös-szekéren igyekeznek haza, csá-ide (jobbírány), hó-ide (balírány) nogatva az ökröket.

A nép nyelvében gyönyörű alliterációt is találhatunk. Például: *ámul-bámul, csiri-biri, teszi-veszi, tutyi-mutyi* (ügyetlen), *váta-hota* (bizonytalan).

A székelység gyakran használja is kötszó helyett az „es“ formát. Például: „Nemcsak a temp-

lomba, hanem a vásárba es megyünk“. Ösrégi szokás az „es“ használata. Veráncz Fauszt csanádi püspök 1595-ben irt, legujabban pedig Pozsonyban (1834) kiadott szótárában mellékletül közli a Miatyánk-ot. Ebben fordul elő: „Legyen meg a te akaratom, miképpen menyben, azonképpen a földön es. Mi kenyerünket, a mindennapit adjad nekünk ma... (latin szórendi sajátosság.)

A való pótlék használata is előfordul a székelyeknél. Például: *szükségtéppen való, sokáig való vesződés* stb. Ez a 18. századbeli nyelvhanyatlás egyik jelensége a művészi csin és rövidség hiánya. Ma azonban mind gyéribben találkozunk a való pótlékkal.

Itt ott a „*vadnak*“ igealakot is lehet hallani, e helyett: vannak. Ez a „*vadnak*“ Erdősi János bibliafordításához csatolt magyarázatban is előfordul.

A székely az *öreg* jelzőt legtöbbsnyire az emberre, a *vén* jelzőt pedig az állatokra vonatkoztatja. A Királyhágón tul azonban egyes tárgyakra nézve is használják. Például: *öreg butor, öreg ruha, öreg ház.*

A *kicsiny* fogalmát folyékony testeknél rendszeren *csepp*, a szilárd testeknél *szikra*, az ételeknél pedig *falás* szóval adják visza.

Az *egy* számnevet is sokféleképpen variálják. Például: *egyet se busulj, egyet se menj, egyet se szólj. Egybe* azt jelenti *azonnal*, pl. *egybe eszem, egybe tanulok*, stb. A hivatali írásokban is szerepel. A rendelkező levelekben gyakran előfordul: „*Egyben meghagyom; hogy*“ stb. . .

Hepehupás. A nép az apró halmocskákat sirhaptoknak tartja. A Székelyföld némely részében

homp és *huporcok*-nak nevezi. Talán innen van a hepehupás szó.

Rátukmálni: eltukmálni. Tokma annyi mint *csere*. A 17. századbeli szótárakban fordul elő.

Lepces (szájas). Udvarhelyen nagyon használatos szó. Febszel, lepcsel (jár a szája). Innen *lepcses*.

Tincs, *tincsel* (egyenként választ.) *Tincsföld* annyit tesz, keskeny, hasáb föld. (Egy tincs haját is kihuzott a fejből.)

Csámpás. Innen zsámbás, zsámbálódik fájdalomában.

Zuvat. Zug, zugat (hirt rebesget), zuvatol: hirt visz.

Tümsi. Innen törmöl, törmelék. *Porhanyó*, puhol, puhit. *Tepelák* tepsel (nyujt), tepsed (nyulik). *Lipinka* vagy liponka. Libeg libingel. Gyermekkorunkban sokat lipinkáztunk a keresztbefektetett deszkákon. *Szonnyorodott*. Szomolyán: panaszhangon; innen jön *szonnyad* is. *Takulj!* Tókit: takarit láb alól; takul: takarodik. *Tappottat* (se mozdul). Tapod, tapola: járás-keles a házban. Tapotál: járkál. *Totyí*. (ügyetlen). Innen tortyos, trotli. *Celecula* (holmi). Pesti Gábornál: keteputa.

A székely gyakran használja ezt a szót is: *veszteg*. Új veszteg, maradjon veszteg stb. Csikban a levágott erdő egyes helyein *veszfákat* hagynak, nyugalmukban nem zavarják. „*Vesztig*“ levágott erdő tehát van. Azt hiszem, hogy innea jó ez a szó is: *vesztegintézet*.

Folyt. köv.

sol, úgy kap a potya után, hogy valóban undorító. Elvről, meggyőződésről, katonai kérdésekről, önálló gazdasági berendezkedésről ki beszél manapság? Annak van igaza, kinél jóllakom, ki többet ad, ki jobban megfizeti lelkemet. Ezért szavalok, ezért ütök is, ezért mindenre kapható vagyok.

Hát bizony ez fölötté elszomorító és fölötté visszatartó jelenség és arról tesz tanúságot, hogy az ország tisztelt választó polgársága már-már megért arra, hogy birka módra megvásárolják és ugyanazon módra Bécs piacára felhajtsák.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, május 14.

Kétszer, háromszor.

A munkapárt kedélyeskedő névleges vezére, Khuen-Hécerváry néha komoly kiszólásokat is tesz. Így például a multkoriban megizente a hadat az ellenzéknek vérvívó szavakkal, hogy a munkapárt sikere végett megeméltik a most dúló küzdelmeket kétszer is, háromszor is. Ha nem tud tehát a kormány többségre szert tenni, akkor megpróbálja kétszer is, háromszor is. Minden mélyebb vizsgálódás nélkül is meg lehet állapítani, hogy bizony ez a kiszólás nem egyéb, mint az alkotmányos élet elleni ismételt támadások bejelentése. Fenygetés olyan erőszakkal, amire nincs példa alkotmányos ország történetében.

Hiszen azt minden józan eszű ember megértheti, hogy mit jelent a mostani küzdelmek kétszeri, háromszori megismétlése. Nem egyebet, mint a munkapárti többséggel nem rendelkező országgyűlés kétszeri háromszori feloszlását. Ujrakezdését azoknak az atrocitásoknak, hivatali nyomásoknak, amiknek jegyében most a kormány választási hadjáratba bocsátkozott. Ilyesmink a bejelentése, ilyen szándékokkal való legénykedés a kegyetlenségek és cinizmusnak példátlan megnyilvánulása.

Kegyetlenség az alkotmányok királyi esküvel megpecsételt szokásjoga ellen. Cinizmus az egyszer megkérdezett és feleletet adó népakarattal szemben. Mert az alkotmány szokásjoga, az a bizonyos erkölcsi alap, amit még Lányi Bertalan darabont miniszter is az alkotmány iratlan törvényeként elismert, — parancsként szabja elé, hogy csak oly kormány lehet parlamentáris, amelyik a parlamentben többséggel rendelkezik. Ugyanazon alkotmányos szokásjog szerint a végrehajtó hatalmat is csak parlamentáris kormány kezelheti. Ha tehát ilyen többség nélküli kormány csak egyszer is rendel választásokat, akkor se cselekszik alkotmányosan. De ha erre az alkotmánytalanságra még többször is kiesz, ezzel egyenesen megfosztani akarja az országot attól a lehetőségtől, hogy a végrehajtó hatalmat parlamentáris kormány kezelhesse. Magát tolja fel, magát kényszeríti rá az országra akkor is, ha ez már ellene nyilatkozott.

Ilyen kormányzat akkor mire becsüli a nemzetnek felhívott és megnyilatkozott akaratát? A maga akaratánál értékeltenebb holmire. A saját makacsságát odatüzi bálványul a nép elébe, hogy azt imádják, s a felhívott akaratot kikacagja, ha nem akar imádásra görbülni. Egyetlen akaratot, aminek a hatalomvágya a fejébe szállt, ami tehát betegesen elfajult és örületté vált, ezt az örületet kívánja az ország sorsa intézéséül kioroszakolni. Micsoda guny és kicsinylés ez egy sokat szenvedett, kizsárolt nemzettel szemben! Hiszen ehhez képest semmire volt caligulának az a cselekedete, mikor a lovát kinevezte romai konzulnak. A ló legalább okos állat, de az örület a lóal is oktanabb.

Khuen-Héderváry ezt a caligulai cselekedetet akarja hatványozottan beutalni és megvalósítani. Igazán beleillik ez a szándék a munkapártnak küzdelmébe. Ne küzdjünk közjogi egyéniségünk tisztázásáért, hagyjunk békét a közjogi kérdéseknek! — mondják. Helyes! — felel rá Héderváry — töröljük el az egész közjogot. És meg is próbálja nem is egyszer, de kétszer, háromszor. Caligula pedig irigységben kénytelen lesz megfordulni a sirjában nem is egyszer, de kétszer háromszor...

Hálálisan tanultság.

Öreg tudós, a természet törvényeit kutató, annak rejtélyeit, szépségeit, igazságait megtaláló, megtalálja ebben a csendes körben a maga világát.

Nem kíván ebből a világból kilépni az emberek túlekedései közé, s nem kíván a társadalmi degeneráció tüneteiben részt venni. Csak a maga világa és e másik világ közt megvonja a párhuzamot, látja ez utóbbinak félszégeit és igazságtalanságait. Megérti a degeneráció tüneteinek okait, s törvényszerű következményeit. Látja a hibákat, s látja a hibák okozóit. Észreveszi a kötelességteljesítés differenciálódásának aránytalanságait; a terhet azokon, akik nem bírják, a teher alóli kibuvást azoknál, akik bírnák. És megállapítja, hogy mindez a sok ferdesség természetellenes.

Ilyen logikai folyamat eredményeként mondotta ki öreg tudós Hermann Ottó, hogy rászolgált ennek a nemzetnek az intelligenciája, hogy iránta a nép bizalmatlanná váljék. Mert úgy van az, hogy az egyéni intelligencia nemcsak az egyéni küzdelem érdeke. Egy egyén tanultságáért örökké áldozatot hoz a maga szűkebb, vagy tágabb környezete. Ha ez a környezet nem volna, az illető egyén tanulási vágyának se lennének istápolói. Minden tanultságért tehát hálálal tartozik az illető ember a társadalomnak.

Hálálal tartozik azért is, mert a tanultság egy bizonyos alapfokából is a társadalom észrevétlen és ezernyi hatásai emelik tovább. Ezek a hatások kényszerítik folytonos indukcióra, folytonos megfigyelésre, folytonos továbbképzésre. Ekként az egyénben tömörül a társadalomnak sok megnyilatkozása, sok munkaeredménye, valamint a köszönnék földet átfogó rétegekben tömörült a régmúlt, történet előtti korok napuagarának a hőhatása.

A köszén is kiadja ezeket a hőhatásokat, megfizeti a tartozását. De a nemzet intelligenciája a köszönnél koményebb érzékletlenséggel igyekszik önzésének kielégítésére használni a tanultságát. Azt a tanultságot, amit a dolgozó nép tett lehetővé, mert izzadt durva munkában, míg az a másik tanult. Elvégezte a durva munkából ennek a tanuló egyénnek is a részét, hogy azalatt viszont a tanuló egyén szerezzék meg a dolgozó nép részét is a tanultságból. És a tanult egyén megkapja a maga kenyerét, de a dolgozó nép részére a tanultságból nem jut ki az önzetlen, a tiszta felvilágosodást nyújtó leereszkedés.

Ami leereszkedés van az intelligencia részéről, az érdekből fakad és buzságok kísérik. Mindennapi jelenségként látjuk a parolázást olyankor, mikor valaki a nép hátán akar magasabb polcra emelkedni. De arra a polcra feljutván, megszűnik a néppel való kontaktus; a felkapaszkodott úr csak eszközt, csak gyurható tömeget lát maga alatt, s nem embertársakat, akiket intelligenciájától telhetőleg tökéletesíteni kellene. A tökéletesítés helyett megtartani igyekszik őket a neki kedvező hamis, naiv felfogásokban, vagy éppen a természetes okosságukat is megzavarja cselzatos és ferde tanításokkal.

Ez tünet, általános tünet, aminek igaztalanságait minden elfogulatlan gondolkozó beláthatja. Ez a nép kezd bizalmatlanná válni a vele így visszaélő intelligenciájával szemben. Hiszen a népnek is van esze, s ez a magára hagyott ész is tud mivelődni egymás között. A közülök felcsiperedett és őket elhagyó tanult egyéntől maguk is kezdik megvonni a maguk tapasztalatait. Az így megtakarított tudással eszmélni kezdenek és belátják az irántuk való hálálalanságot. Természetes folyamat ez; természet tudósok vizsgálódásainak a körébe talál bele éppen.

És e természetes folyamatnak megjön a természetes eredménye is. Az, hogy az intelligencia által bacsapott, kijátszott nép addig gyűjti, takarítja meg a maga módja szerint az eszmélkedését, míg önállóan is tökéletesíti és kiműveli magát. Nem lesz szüksége a hűtlen, önző intelligenciára. És akkor mit csinál ez az intelligencia, kit használ föl a maga önzései kielégítésére? Bizony koldus lesz akkor, s ki fog csöppeni a hazugságok árán szerzett uraságból. Látszanak is már ennek az elejei...

BELFÖLD.

A városi képviselőválasztást a központi választmány 13-ikán tartott ülésében június hó 1-ére kinttette. A választási elnök Soó Gáspár, helyettes elnöke Dr. Horváth Károly, jegyzője László Albert, helyettes jegyzője Sándor Ignác. A választás helyisége a tanácsház nagyterme.

Drága a piacunk.

Székelyudvarhely, május 5.

A drágaság országos, sőt világszerte uralkodó csapás az emberek többségére, de — legalább Magyarországon — sehol sem öltött olyan arányokat, mint Székelyudvarhelyen. Ebben az eldugott kis városban az életszükségleti dolgok ára, az utóbbi 4—5 év alatt megkétszereződött. Élelmi szerek, ruha, tüzelő anyag, lakás aránytalanul többé kerül nálunk (aránylag és absolute) mint — Budapesten, a kontinens legdrágább nagyvárosában.

Ez a hallatlan drágaság, mely inséggel fenyegeti a „biztos“ jövedelmű kis és közép-exisztenciákat, mindnyájunk előtt ismeretes. Nem kell tehát adatok felsorolásával illusztrálni, mindazonáltal nem hallgathatunk el egy pár jellemző tény.

Nézzük csak! A legelső életszükséglet a lakás, jóval drágább — aránylag — mint Budapesten. Egy XI. és X. osztálybeli kis tisztviselő (és a többi hasonlóképen) nem kap olyan lakást Udvarhelyen a lakáspénzéért, a minőt Budapesten kap. Feltéve, hogy egyáltalában jut részére lakás a stagnáló kis városban, a hol az emberek lesik, mikor üresül a számukra valamelyes lakásnak nevezett fedett helyiség, hol az idő viszontagságai ellen védelmet találnak, vagy találni remélnék, mert a legtöbb székelyudvarhelyi lakásnak olyanok az ablakai és ajtói, hogy a szélnek szabad a szobákon át a járása. Jó kályha, jó takaréktűzhely ritka lakásban van. A legtöbb házban holmi, kályhának kinevezett ócskavasak helyettesítik a fűtő-eszközt. Helyreállításról, javításról ne is álmodják a szegény partáj, annál kevésbé hozakodjék vele elő; mert szerető felebarátja, a ki azt hiszi, hogy az ő lakása még komiszabb, lesi, mikor üresedik a jobbnak vélt lakás.

Ivóvíz, nohát ez egyszerűen nincs. A város területén levő salétromos kutvizek, melyek csaknem félmilliméteres kazánkövel vonják be a hűvelyes főzeléket és kövületté változtatják, akkor sem valók emberi gyomorba, ha nincsenek fertőzve. Pedig ritka kutról mondhatjuk ezt ebben a mi disznó-ólas, szemetes, trágyaleves városunkban. Ha tehát az ember önmagát és családját a hastífusz veszedelmének kitenni nem akarja, kénytelen ásványvizet, vagy szeszes italt fogyasztani.

Az értelmiség, sőt az egész népesség legfőbb élelmi czikke a hus, nem volna szerfelett drága, ha hus volna, a mit e néven áruba bocsátanak. Csak hogy ebben a valamiben éppen a hus a legkevesebb. Harmad, negyedrendű az állatállomány, mely levágásra kerül és észszerűtlen a kimerése. Nincs husosztályozás. A vékony szegyenek, sőt a letisztított csontnak is ugyanaz az ára, mint a vesepecsenyének. Egy kiló husnak (eltekintve a pár dekányi biánytól) az $\frac{1}{4}$ -e csont. Ez ellen ne is szóljon senki, mert ennyi dukál a csontból minden kilóra. A másik $\frac{1}{4}$ -e ehetetlen faggyu, in és czafat. Ha mindezeket a járulékokat kiszedi a gazdaszony az u. n. husból, csak akkor látja, hogy az a $\frac{1}{2}$ kiló szijjas, tápláló nedvekben szegény husocská 1 korona 20 fillérjébe kerül, azaz éppen 20 fillérrel többé, mint $\frac{1}{2}$ kiló kitűnő minőségű hus a fővárosban; tehát minden kiló hus (mert itt kettőből telik egy) éppen 40 fillérrel drágább mint Budapesten.

Igy vagyunk a tejjel és tejtermékekkel is. A vaj, ha néha kapható drágább, mint a központi vásárcsarnokban; a tejfel is; a tehéaturó még egyszer olyan áru. A tej olcsóbb — volna, ha a székely asszony nem féltene az urak gyomrát a zsiros tej veszedelmétől és nem igyekeznék u. n. „nyuzott“ tejjel (Alfa szeparátorral lefőlözött szövetkezeti tej) óvni a zsiros tej veszedelmétől az uri gyomrokat.

Zöld főzelék az év 9 hónapjában nincs; két hónapon át megfizethetetlen drága (50—100%-kal drágább mint Budapesten), egy hónapon nem sokkal drágább mint a fővárosban.

Gyümölcsből kevés és gyenge minőségű jut a piacra s az esztendő nagy részében a dió kivételével nincs.

A tűzifa 100—150%-kal drágult 10 év óta. Ma szekerenkint véve 60 koronába kerül egy öl fa. Ma-holnap eszkimók módjára, fűtellen fedett helyiségekben, bundákba burkolva kell élnünk, a meleg szoba luxusáról le kell mondanunk, ha enni is akarunk. Egy középrangu tisztviselő család napi tűzifa szükséglete 8—9 hónapon napi 2 korona, a mi 480, 540 koronának felel.

Aránylag még legjutányosabban hozzájut az ember a liszthez és a gyarmat árukhoz.

Az ipari cikkek 30—50 % kal drágábbak mint a központon anélkül, hogy minőség tekintetében azokkal versenyeznének.

De nem részletezem tovább. Ugy is tudom, hogy tovább részletezi az olvasó, a ki a drágaság terhét olyan nehezen hordja. Rátérnek a drágaság okaira.

Az általános drágaság általános okokra vezethető vissza; de hogy mi vezetünk a drágaságban Erdély összes városai között, sőt talán egész Magyarországon, ennek különleges oka van. Ez: a mi élehetlenségünk, melynek hatása alatt védtelenül szolgáltatjuk ki magunkat a termelőknek és közvetítőknek. Az az, hogy még sem vagyunk teljesen védtelenek; mert ime volt fogyasztási szövetezetünk; versenyt támasztottunk a különben is versenyző s aránylag legjutányosabban árusító fűszereseknek, rontottuk a független polgári existenciákat (melyekben így is oly igen szegények vagyunk); de ott, a hol minden verseny nélkül vagyunk kiszolgáltatva a kapzsiságnak, a kis ujjunkat sem mozdítjuk.

Nincs tűzifa-raktárunk. Valahonnét hozatni kellene egy élelmes vállalkozót, a ki csinálna nekünk. Az az, hogy talán szövetezeti alapon is versenyt támaszthatnánk és véget vehetünk annak a kiszarolásnak, melyhez hasonló egyetlen más magyar várost sem sanyargat.

A ref. kollegium építkezése.

— Beküldött cikk. —

Székelyudvarhely, május 12.

A ref. kollegium építkezése megakadt. A kollegium elöljáróságának a főhatóságilag és miniszterileg felülvizsgált és évekkal ezelőtt jóváhagyott tervek az építési engedélyt csak felebbezésekkel sikerült megnyernie s ezt is olyan kikötésekkel, melyek a tervezetnek megvalósítását hosszabb időre elodázzák, vagy teljesen lehetetlenné is tehetik. Az ütköző pont a kollegium elöljárósága és az illetékes hatóságok között, melyen az ügy eldőlt, az építkezési vonal volt. Városrendezési szempontból a hatóságok nem fogadhatták el építési vonalnak, azt a vonalat, melyen a kollegiumnak kiszögellő része és az óvoda épülete fekszik, hanem ezt jobbjebb tolandónak tartják a kollegium törzsepületének irányában az óvoda sarkához.

A tervek még 1903-ban a jelenlegi kiszögellő vonalra készültek *derékszögben* az óvoda telke felől hátranyúló szárnyvonalával s összeköttetéssel a régi épülethez, mely internatusnak marad fenn. Ebben a tervben a szárnynak a homlokzattal derékszögben való elhelyezése szükségessé tette a telek idomtalan-sága miatt az óvodához vezető közös bejáró egy részének igénybevételét; az így elvett résznek pótlása maga után vonta — a közös bejáró céljaira — a várossal a telekkiegyenlítését; a régi épülettel való összeköttetés pedig kifejlesztette a homlokzaton a rendes folyosó mellett az összekötő, tehát kettős folyosót. A kettős folyosónak célzerű kihasználásával aztán külön lépcsőházat kapott az igazgatói lakás; a kettős folyosóban helyeztetek el az igazgatói lakás mellékhelyiségei, illetve az emeletken a tanári kézi könyvtár s kisebb szertárak helyiségei — természetesen a használhatóságnak megfelelő berendezéssel (üvegfalak stb.).

Ezzel a tervvel szemben a hatóságoktól megállapított új vonal betartása a homlokzat és szárny érintkezésénél derék szög helyett *hegyes szög* eredményez, tehát az átalakítandó homlokzat *ferde lesz*, másképp az épület betolásával fölölegessé teszi az egyik folyosót, mert csak az összekötő folyosóra van szükség. A homlokzat ferdesége új beosztást kíván, az egyik folyosó elhagyásával el kell maradni a külön lépcsőháznak az igazgatói lakáshoz, de kiesnek ennek mellékhelyiségei is, a melyeknek elhelyezéséről a tervon kívül kell gondoskodni. Ilyen lényeges következményei vannak az új vonalnak! A megoldás könnyebb volna, ha a tervet derékszögben egyszerűen hátratulni lehetne mindkét felől, de ez lehetetlen a régi épület iránya miatt, mert ha az óvodánál is hátrább tolatnánk az új épület annyira, mint a mekkora a mostani kiugró rész, nem lenne a régivel egy vonalban, tehát nem lenne soha folytatható sem ennek irányában, az óvoda meg kiűn maradna 4—5 méterrel. Egy szöglet elenyésznie s alakulna helyette más!

A felebbezéstől látható, hogy a mostani vonalhoz és az arra készített tervezethez miért ragaszkodott annyira a kollegium elöljárósága s miért egye-

kezett az építési engedélyt az eredeti tervek alapján arra a vonalra megüyni. Az elöljáróság több alkalommal körültekintő megfontolás tárgyává tette a lehetőségeket, de más eredményre nem juthatott, mint ahhoz, hogy az építést az évek óta sürgető körülmények hatása miatt másképp meg nem valósíthatja, mint az eredeti tervek alapján, mert az ezektől való eltérés évekre elölkheti az építést; de tekintettel a felsőbb hatóságok jóváhagyására s különösen arra, hogy az építési kölcsönt *esekre* a tervekre nyerte, nem is érezhette magát jogosultnak a tervek felforgatására.

Arra természetesen legkevésbé sem gondolhatt, hogy a mostani vonalra az építési engedély nem lesz kiadható, s éppen a városi hatóság részéről, mely annak idején az óvodát a kollegium kiszögellő részének vonalában helyezte el, a mivel azt a vonalat elismerte építési vonalnak. Hogy városrendezési szempontok új építkezési vonalak megállapítását szűkítéssé teszik, azt kétségbe nem vonhatja seki. De legyen ebben — *ha városrendezési tervünk nincs* — bizonyos rendszer és következetesség! Tessék mindenek előtt olyan vonalakat megállapítani, melyek egy városrendezési tervbe bármikor beilleszthetők, hiszen ennek feltételeit és követelményeit elméletileg azoknak, akiknek az építési ügyekkel foglalkozni kötelessége, ismerniük kell. Olyan vonalat megállapítani, mely e tervbe be nem illeszkedik, nem szabad. Pedig ilyen lesz a szóban forgó új vonal is, mert nem folytatható soha egyik irányban sem, mivel annak megnyújtása kiesik az óvoda felől a piacra, az alsó részben pedig az amúgy is keskeny utvonala. Városrendezési tervet aligha csinálnak olyat, hogy abban a ref. templom és a kollegium között levő utat alig 8 méter szélességben meghagyják, tehát kétséget szenved, hogy a most megállapított új vonalra, melynek alapjául a kollegium törzsepületének vonala vétetett, ennek lebontása esetén valaha új építkezési engedélyt kaphat meg.

Ha a *Flórián féle* ház irányába tolták volna be az új vonalat, az ellen ellenvetése nem lehetne senkinek, mert világos, hogy városrendezési tervben csak az állhat meg. Ez az eljárás bizonyítaná azt is, hogy a hatóságok csakugyan a jövőbe tekintenek s incidentáliter nem hoznak olyan határozatot, amelyet sem kellően indokoltak, sem méltányosnak tekinteni nem lehet.

Mert hogy a kollegiummal méltánytalanság történt azt kénytelenek vagyunk hangoztatni mindaddig, míg egyeseknek megengedtetik épületeiknek kijavítása s a homlokfalnak beolvasztása az új épületbe, sőt egészen új falaknak emelése — az építők részéről a szabályrendelet kijátszásával — a lehető legelfogadhatatlanabb vonalokon is.

Az ilyen sérelmeket másképp kikörülni nem lehet, mint *városrendezési tervekkel*. Meg kell ezeket bármí áldozattal is készíttetni, hogy a város fejlődése tervszerűleg biztosítva legyen, anélkül nem volt s nincs sehol haladás!

De ezen ominoos ügyből kifolyólag kötelességünk még egy dolgot szóba hozni.

Építkezési szabályrendeletünk, bárha 1894-ben készítettett, nagyon hiányos és feltétlenül javításokra szorul addig is, amíg a városrendezési tervek elkészíttetnének.

Amikor valaki építeni akar, legelőször a szabályrendelethez fordul és számot vet annak alapján minden *eshetőséggel*, mert abban az *építési engedély elintézése bizonyos időhatárokhoz van kötve*, azonban keserveres csalódással azt tapasztalhatja, hogy csaknem kizárólag a városi hatóságnak jóindulatától függ az, hogy mikor nyer megoldást az építésengedély iránt beadott kérés.

A szabályrendelet 15. §-a ugyanis kimondja, hogy az építkezési engedélyért beadott *kérvény felől* a tanács 10 nap alatt határoz. Ugy látszik, ez a határozat csak arra vonatkozik, hogy a tanács a kérését a tervekkel együtt *kiadja az építő bizottságnak*, mert a 22. §. már úgy intézkedik, hogy az építő bizottság által beterjesztett kérvények a tanács által 8 nap alatt elintézendők. Hiányos a szabályrendelet, mert az *építő bizottság eljárásának idejét nem szabja meg* s így a 18 napból — ha a bizottságnak úgy tetszik — lehet akárháynyszor 18 nap, ami igen sok kárt okozhat az építőnek. Így járt a kollegium is, amennyiben az építő bizottság annyit késlekedett, hogy az ügy elintézése a tanácsnál a legodaadóbb szorgalmazás dacára is csaknem 5 hetet vett igénybe.

De hiányos a szabályrendelet a felebbezéseket illetően is. A 25. §. azt mondja, hogy a városi tanács határozata ellen az alispánhoz, illetve a közi-

gazgatási bizottsághoz lehet felebbezni a *kérvényből* számítandó 8 nap alatt s a folyamodványok a városi tanács által a felsőbb hatósághoz 3 nap alatt felterjesztendők. A felebbezési határidő a törvény szerint 15 nap, amit ha az érdekelte fél csak utólagosan tud meg és nem a szabályrendeletből, megint elveszít 2—3 hetet. Vagy dobják el a szabályrendeletet, hogy az érdekelteket meg ne tévessze, vagy helyesbitsék, hogy jóstehetség hiányában kárt ne szenvedjen emiatt az építettől.

De szó fér még a határozatok közléséhez is. Erre nézve a kollegium építésével kapcsolatban csak egy figyelemre méltó tényt említünk fel.

A városi tanács a kollegiumnak az építésengedély iránt beadott kérését azzal utasította el, hogy mivel a telekkiegyenlítés ügyében a *csereszervződés* a belügyminiszter még nem hagyta jóvá — a kérést csak azután lehet tárgyalni. Hát erre nézve megjegyezzük, hogy a képviselőtestületnek a telekkiegyenlítés ügyében a kollegium érdekében hozott és csak méltányolható határozatáról a v. tanács a kollegium elöljáróságát *február óta még csak nem is értesítette*, nemhogy a csereszervződés megkötődött lett volna. Ennek a határozatnak közlését joggal elvárja az elöljáróság, mert hiszen abban — habár a kollegiumra nézve elfogadható, de mégis olyan feltételek foglaltatnak, amelyek fölött a koll. elöljáróságnak a szervződés megkötése végett határozni kell. Ha a vármegye alispánja az ügy elbírálásánál ezen az argumentáción túl nem teszi magát — no akkor csakugyan várhatná a kollegium a belügyminiszteri jóváhagyást!

A kollegium ügye bizony több méltánylátást és támogatást érdemelne! Hiszen egy kis jóindulattal a közigazgatási bizottsághoz intézett felebbezés is felterjeszhető lett volna a v. hatóságtól még az áprilisi közigazg. biz. ülést megelőzőleg, mely esetben éppen 4 hetet nyert volna a kollegium a további intézkedésekre. Így az akadályokat sem sikerült leküzdönie, mégis kijutottunk az időből annyira, hogy az építés még a módosítások eszközölhetése alapján is valószínűleg lehetetlenné válik az ide. Hogy mekkora anyagi és erkölcsi kárral jár ez az intézet nézve, azt csak azok tudhatják, akik ennek életét minden részében ismerik. Adná Isten, hogy a vesztések potolatlának, de erre egy 10 éves küzdelemnek ilyen fatalis végződése után nem sok remény lehet.

Sz-6 A-8.

HIREK.

Székelyudvarhely, május 15.

Pünkösöd napján.

A realiztikus korszellem nem hisz apostolokban. Igaza is van. Ha az egymással küzködő erők értékét csupán a siker serpenyőjén mérlegeli: nincs is szükség a szentlélek ihletette erkölcsi tartalomra. A küzdelemben az erősebb, a ravasabb vagy az orozatlanul vakmerőbb marad-e felül? Ez a kérdések kérdése. Ki törődne véle, az igazság győzött-e, avagy elbukott? A nép, megtörtént dolog tudomásulvételére szoktatott nép: az eredményt nézi csupán. A felülkerekedést igazságnak fogadja el.

Azok az egyszerű emberek, a kik közül tizenkilencz évszázad előtt elszülettek, hogy az új erkölcsi világrend igazságait a népeknek hírül vigyék, ha ma ülnének együtt, várván tüzes nyelvek alakjában a felsőbb utbaigazítást: épp oly viszonyokkal és ugyanazzal a feladatokkal állanának szemközt, mint évezrek előtt.

Mert az ember örök küzdelemben a forma változik csupán. A lényeg mindig ugyanaz. Azzal a különbséggel, hogy az egyéni tökélyesbüléssel a bajok, az aránytalanságok és az igazságtalanságok is nagyobbakká lesznek. A kiegyenlítésre való törekvés mindinkább legyőzhetőbb feladattá válik.

Minél több kulturában részesül az egyén és ennél fogva minél előrehaladottabb a társadalom, annál kevésbé éri be a transcendentalis vigasztalásokkal. Gyakorlati eredményeket követel a mindennapi élet keretében. Ezért abban az irányban, a mint a létfontartás az egyén tökéletesedésével, szükségleti számával, igényei természetével nehezebbé alakul: az ideális nagy célokat is abból a szempontból itéli meg, mily mértékben képes azokból saját közelebb fekvő érdekei számára valamint hasznosítani.

Eddig az állami feladatok egyik lefontosab-

bika volt a hatalmi egyensúly a népek nemzetközi viszonylataiban biztosítani. Ma már az államon belül a társadalmi tagozatok egymás közötti egyensúlya, sőt maga az állami intézmény domináló helyzetének megővése, a vele szemben külön-külön felolajkodó érdekekkel szemben, épp ily fontos feladat.

Bizony kár, végtelen kár, hogy az apostolok kora lejárt.

Ki adja vissza a hitet és a megingott bizodalmat, hogy amely hordalékok a közélet küzdelméi a porondon hagyják, képesek vagyunk, akarjuk is elhárítani? Náluk az apostoloknak a becsület nap-szamos munkán kell kezdeniök. A nemzeti nagy czélok folytonos szemeltartása mellett a mindennapi lét akadályait az utból elhordaniok. Alkotáshoz kell fogniok minden téren, amely a nemzet széles nagy rétegeit erkölcsi és anyagi erőben gyarapítja.

Az apostolok kora régóta véget ért, a jelszavak ideje lejárt; de a tisztességes munka becsülése még talán ma sem halt ki egészen.

A kik ehhez az erőforráshoz vezetnek a nemzetet: azok lesznek igazi apostolai.

Az erdélyi szászok tejgazdasága.

Enesei Dorner Béla az erdélyi szászok mezőgazdaságáról érdekes könyvet írt, mely közelebbről megjelenik. A könyv székely gazdáinkat, — kik ismételt tanulmány uton felkeresték a szászokat — különösen érdeklí, s éppen ezért helyénvalónak tartjuk, ebből egy részt ismertetőül itt adni.

Az erdélyi szász a régi időkben a tejgazdaságra nem fektetett súlyt. A tehének tejt a borjuval szoptatták ki és azon tejet, mely még az akkori primitív gazdasági viszonyok között megmaradt, a háztartásnál használták fel, mint édes és mint aludt (savanyított) tejet. Csak később, a városok fejlődésével, tehát a lakosság szaporodásával kezd a közel levő falvakból tej és vaj a piacra kerülni, de az is jelentéktelen mennyiségben.

A tehénsajtról az első történelmi adat a XVI. századból szól, mely szerint a megmaradt és felhasználni nem tudott tejből sajtot készítettek. Nagyszébenben, és azt nagyobb lakomák után az asztalnál „szervirozták” mint ritkaságot. Későbbi adatok arról szólnak, hogy a falusi gazdák a városi hivatalnokoknak vajot és tehénsajtot hoztak ajándékba (1747).

A tejgazdaság csak az újabb időben kapott lendületet, midőn Württembergből jöttek német telepesek, Erdélybe a szászok közé, és ők hazájukból — hol már a tejgazdaság virágzó volt — a gazdaság ezen ágát itt is meghonosították. *A szász — elég csodálatos — a tejgazdaság iránt nem mutatott régente sem nagy érdeket, sőt még ma sem mutat, ő inkább a szántóföldi termelés iránt érdeklődik.*

Ez elég csodálatos, de így van. De nemcsak a szászok az Erdélyben. Így van a székelynél is. A tejgazdaság egész Erdélyben az oláhok kezében volt ősidők óta, de — juhokkal. A juhsajt, juhtúrós készítés, a fejés juhászat, az esztenázás, tisztán oláh pásztorkodás jellegű, és oláh juhászok kiket „bácsok”-nak a sajt készítőit pedig „major”-nak hívják; a mesterei ezen foglalkozások. Így a székely is, szász is *lenézett foglalkozásnak* minősítette régente a tejjel, vajjal való manipulálást.

Az erdélyi szász gazdasági egyesület évi közgyűlésein a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur képviselésében megjelenő Pirkner János miniszteri tanácsos urnak befolyására és fölbiztatására ujabban kezdenek csak ez irányban megindulni. Szében megyében van már néhány *tejszövetkezetük*, részint tejszállításra a szebeni piacra, részint vajgyártásra.

Ezek közül legrégebb (1899) a keresztenyiszigeti, mely 1908-ban 191 q. vajot gyártott, 411,939 liter tejet forgalmazott és 53,000 kor. bevétel volt. Ugylátszik tehát, hogy ha nekiindulnak, igen szép eredményeket érnek el. A legimpozánsabb és legnagyobb tejgazdasági vállalatuk a brassói *tejszövetkezet*, mely imponáns méretűvel és forgalmával az egész ország vidékén, — egyedül álló. Ezen tejszövetkezet (melyet később behatóbban ismertetünk), forgalmáról képet nyerhetünk, ha az 1908. évi adatokat tekintjük. A kép nem teljes, mert a szárazság és takarmányhiány miatt a beszállított tej — más évekhez képest — jelentéktelen mennyiségű volt, tehát a forgalom is megapadt. A szövetkezet forgalma volt 1908-ban 3 040,432 liter, melyből (a megmaradt tejből) 668 q. vajot gyártott.

A termelés áldásos voltát mutatja azon pénzforgalom, melyet a barcasági községek a tejtermelésből egy jó takarmánytermelő évben elérnek.

Dr. Jekkel Frigyes Brassó megye volt alispánja szerint forgalmaz évenként tejből:

	liter	forint.
1. Keresztenyfalva község	970,000	65,000
2. Szászhermány község	180,000	10,000
3. Vidombák község	600,000	36,000
4. Prázmár község	25,000	1,800
5. Szentpéter község	581,680	26,700
6. Botfalva község	280,000	19,000
7. Rozsnyó község	736,000	45,300
8. Feketehalom község	360,500	21,900
9. Földvár község	19,000	1,300
10. Földvári földműves iskola	14,000	700
11. Volkány község	100,240	6,000
12. Holtóvény község	150,000	9,500
13. Szászmagyaros község	18,000	1,460
14. Vörösmart község	7,300	660
Összesen	4,011,400	246,220=492,440

koronát.

A leföldözött tejjel itt nincs az a sok kellemetlenség, mint a tejszövetkezetes székely községekben, hol nem akarják a tejszállító tagok visszavinni. A szász szívesen fizeti a 8—16 kilométerről Brassóból kocsikon visszahozott sovány tejet drágábban is, csak kapjon, hogy yorkshire süldőt és borjút vele takarmányozhassa.

A már említett tanulmányi kirándulásom látam a szász községekben, hogy a nagy nyári munkaidő alatt (augusztus) a tejgyűjtőcsarnok előtt, délután 11 órakor 60—80 gyerek, asszony és öreg ember várakozott különféle edényekkel. Kérdéseimre a válasz ez volt:

— A Brassóból a tejszövetkezetből visszajövő sovány tejet hozó szekereket várják, hogy a leföldözött tejet megkaphassák.

A paraszt portákon pedig nyugtalanul futkározta a szép yorkshire süldők is, hogy a váravárt tejet megkaphassák.

A szebervidéki tejszövetkezetek viszont a leföldözött tejből óriási (sokszor 60—80 centiméter átmérőjű) sovány sajtokat készítenek és a nagyszabású juhtúrósárukat szállítják le, hol azt megőrölve, a juhtúrós közé keverve, mint munkásturót értékesítik és küldik az erdélyi nagy fafűrészgyárakba a munkások ételmezésére.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottságának folyó hó 11-én megtartott ülését gróf Haller János főispán 9 órakor nyitotta meg. Üdvözlőbe a bizottság tagjai, bejelentette, hogy a pénzügyminiszter, a hosszabb időre szabadságot Stratzinger Emil helyett az itteni pénzügyigazgatóság vezetésével Horváth Iván pénzügyi tanácsost bízta meg. Ezután a jelenlevő helyettes-pénzügyigazgatót úgy a maga, mint a bizottság jóindulatú támogatásáról biztosította. Horváth István a maga részéről is — megköszönve az üdvözlést — munkálkodásában való jóakaratu támogatást kér, hogy az adózó közönség érdekeit, párhuzamosan az államkincstár érdekeivel, mindig a kellő méltánylásban fogja részesíteni.

Az elmúlt hónap közigazgatási állapotairól előadott alispáni jelentéssel kapcsolatban, mely különben semmi lényegesebb mozzanatról nem számoltatott be (áprilisben összesen 90 utlevelet adtak ki) az elnök főispán felhívta Sebesi János alispán figyelmét a választási mozgalmak közben felmerült megtorlandó jelenségekre. A tömegeket egyesek felzúgatták, osztály-gyűlöletet szítanak, a mi már több községben, így: Orozshelyen is, nagyobb erőszakoskodásban nyilvánult meg. Mindezekkel szemben szükséges, hogy az alispán a megfelelő intézkedéseket tegye meg, a lakosságot falragaszokon a törvényes rend korlátai közt való megmaradásra szólítsa fel, a veszélyesebb pontokon pedig a kivételes rendőri intézkedéseket léptesse életbe. Sebesi alispán válaszában kijelen tette, hogy a szükséghez képest, a rendelkezésére álló erővel a törvényes rend fenntartásáról gondoskodni fog. A nyilatkozatot a bizottság helyeslő tudomásul vette.

A vármegye közigazgatási viszonyai — a mint a tisztí főorvos jelentette — az elmúlt április hónap inkább kedvezőtlenek voltak, mert a különböző hevenyfertőző betegségek 101 esettel többször fordultak elő, mint a megelőző hónapban. Három iskolát a járványos megbetegedések miatt be is kellett zárni.

Április hónap, mint egyenes adó, az adóhivataltba 9184 K. 82 fill. fizettetett be, míg a múlt év április havában ugyanilyen czímen 20065 K. 67 fill. volt a bevétel; így tehát nem kevesebb mint 10880 K. 85 fill. apadást kell az ex-lex állapot rovására írunk. Bélyegdíj és illeték-fizetés is 5782 K. 47 fill. nyi összeggel kevesebb történt, mint a múlt év hasonló napjában, amennyiben akkor 16379 K. 87 fill. most azonban csak 10597 K. 40 fill. folyt be az említett tétel alá.

Csak a fogyasztási és italadónál mutatkozik következetesen szilárd irányzat, a mi egyrészt föltétlenül az előbb panasztolt csökkenések folyamánya. Ugyanis kétségtelennek látszik az a föltevésünk, hogy ha egyéb adómegekben nagyobb, ugy ide bizonyosan kisebb összeg folyt volna be. Másrészt szerepe van itt a képviselőválasztási előkészületeknek is, melyekre némi célzás már fennebb is történt. Így tehát az említett tétel 65303 K. jövedelmet hozott az állam-

nak — 6328 K. 21 fillérral többet, mint a múlt évi április hó Dohányjövédék fejében pedig szintén tekintélyes összeg: 50560 K. 73 fill. volt a bevétel.

A közutak állapota jó volt, élősvény k ulti-tése, csuszó-oldalnak akácok, cserjék által való megkötése javában folyt. A gazdasági állapotok igen kedvező kilátásokkal kecsegtetnek. további jó időjárás mellett egy rég várt bőtermésű évvel fogunk dicsekedhetni. A közigazgatási előadó jelentésével kapcsolatban, gróf Haller János főispán a bizottság tudomására adta, hogy a földmívelésügyi miniszter, a vármegye területére kiterjedő hatáskörrel, új gazdasági felügyelőséget szervezett, melynek vezetésével Lendvai Béla ellenőrt bízták meg. A mit a bizottság örömmel vett tudomásul.

A különböző előadói javaslatok tárgyalása közben nagyobb vitát keltett a székelyudvarhelyi református kollégium új építkezésének ügye, mely a vonatkozó alispáni határozat ellen beadott több felebbezés folytán került a bizottság elé. Végre a bizottság az alispáni határozatot hagyta jóvá. E szerint az épület jelenlegi kiszögellő része (az igazgatói lakás) lebontandó és újraépítendő oly formán, hogy az eddigi kiszögellés eltüntetése mellett, az egész a homlokzat főrészével egyvonalba essék a kisedővő intézet irányában is.

Több ebadó törlésre vonatkozó javaslat tárgyalásával kapcsolatban, elhatározta még a bizottság, hogy az alispán oly irányban utasítsák fordítson gondot arra is, hogy az újra alkotandó ebadó szabályrendelet szerint, az oly ebek, melyek adója behajthatatlanság czímén töröltetik, hatóságilag kiirhatók legyenek.

Az ülés 11 óra után ért véget.

Közgyűlés a városházán. Székelyudvarhely város képviselőtestülete csütörtökön, 12-ikén, délután Gothárd János polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgyát az országgyűlést összehívó királyi kézirat kihirdetése. A királyi leirat szó szerinti szövege a következő:

Mi Első Ferencz József

Isten Kegyelemből Auszriai Császár Csehország

Királya s. a. t. és

Magyarország Apostoli Királya.

Kedvelt Hiveink!

Uralkodói köteleimhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni:

Mint hogy az 1848. évi IV. t. cz. 1. §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehivatni rendeli és mint hogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatározta, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó évi június havának 21. napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székesfővárosba egybehívjuk.

Minek folytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, a melyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t. czikkek által rendelt módon és a fonnálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőitek ezen az országgyűlésen megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtok.

Kelt Bécsben, ezerkilencszáztíz évi május havának 9-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

A közgyűlés a királyi meghívó felolvasását állva hallgatta meg, mely után a gyűlést elnök bezárta.

Uj egyetemi magántanár. Dr. Dávid Lajos ref. kollegiumi tanárt a kolozsvári Ferencz József tud. egyetem matematika-természettudományi kara egyetemi magántanárrá habilitálta. Dr. Dávid a napokban tartotta meg próba előadását. A ref. kollegiumnak tudós fiatal tanárát szívesen köszöntjük magántanári minőségében.

Nyugtázás. Lapunk szerkesztőségéhez a felsősófalvi útkárosultak részére ujabban a következő adomány vették: N. N. 1 kor. Papp Ödön Kolozsvár 5 kor. Ezt hozzáadva a már kimutatott 146 kor. 60 fill gyűjtésünkhöz, eddigi gyűjtésünk 152 kor. 60 fill.

Az új sóvidéki járás. Udvarhelyvármegye közönsége múlt év október havában új járás létesítését határozta el, melynek székhelye Parajd lenne. A m. kir. belügyminiszter a napokban hivta fel Haller János gróf főispánt, hogy ez ügyben véleményes jelentését tegye meg. A főispán, kit a sóvidéki lakossága küldöttségileg kért a hathatos támogatására, a legelőször pártolással terjesztette fel a kérését, mely pártolásnak, hisszük, sikere is leand.

Elhalasztott megyei közgyűlés. Dr. Sebesi János alispán a törvényhatósági bizottság tagjaihoz a következő megkeresést küldötte: A vármegye főispánja folyó hó 9-én kiadott rendeletével akként intézkedett, hogy a törvényhatóságnak f. évi május 5-én összehívott közgyűlése idejét május 14-ikéről közbejött akadályok miatt május 20-ikára elhalasztotta. Ezt a körülményt oly értesítéssel hozom a törvényhatósági bizottság tagjai tudomására, hogy a jelzett közgyűlésre kiadott meghívót egyéb tekintetben változatlanul érvényben hagyva annyiban módosítottam, hogy május 14-ike helyett május 20-ikának délelőtti 10 órájára kérem a bizottsági tagok megjelenését. Ezen közgyűlésen lesz kihirdetve az országgyűlést összehívó királyi kézirat.

Felhívás. Felkértek a következő sorok közlésére. A helybeli ref. templomban a pünköszt másodnapi istentisztelet alkalmával begyűlő porselypénz a felsősófalvi tűzkárosultak javára fordították. Akik még e könyörölés céljára nem adakoztak, adományaikat szívesen fogadják a lelkesi hivatal.

A választások kiírása. Udvarhelyvármegye és Székelyudvarhely város központi választmányához a királyi egybehívó kézirattal kapcsolatosan gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnök, mint belügyminiszter a következő rendeletet köldötte:

Ő császári és apostoli királyi felsége a jövő 1910—1915-iki országgyűlést az 1910 évi június hó 21-ik napjára legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván: egyidejűleg intézkedtem, hogy a kegyelmes királyi meghívó levelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselői küldési joggal bíró városok illetve községeknek a mai napon megküldesenek.

Tekintettel ezen legfelsőbb elhatározásra, az 1874. évi XXXIII. törvényzikk 56. §-ának rendelkezéséhez képest az általános képviselőválasztások megtartására az 1910. évi június hó 1. napjától bezárólag június hó 10-ig terjedő 10 napi határidőt tűzöm ki.

Midőn a címet erről értesitem, egyuttal felhívom, hogy az idézett törvényzikk 57. és 58. §§-ában foglalt rendelkezésekhez képest a kegyelmes királyi meghívó levélnek a közgyűlésen történt kihirdetése után következő napon okvetlen összeülvén, az általános képviselőválasztások napját e fentebb meghatározott 10 napi határidőn belül tűzse ki s az 1874. évi XXXIII. t. cikk 59., 60. 61. §§-ainak szem előtt tartása mellett tegye meg mindazokat az intézkedéseket, melyek a cím feladatát képezik, egyidejűleg pedig az idézett t. cz. 62. §-a értelmében ugy ezen törvényzikk 68. és 75. §§-ai valamint az 1899. évi XV. t. cz. 153., 155. 156. §§-aira való figyelemmel az előirt tartalmu hirdetemény kibocsátásáról gondoskodjék s annak szövegét a vonatkozó ülési jegyzőkönyvbe szöszint vegyék föl.

Mint hogy pedig a mostan megtartandó általános képviselőválasztások alkalmával ugyanazon rendelkezések irányadók, melyek a három legutóbbi általános képviselőválasztás alkalmával már érvényben voltak, a Címet ezuttal is — a részletekre kiterjedő utasítás mellőzésével — hivatali elődeimnek az 1901. évi szeptember hó 10-én 989976. és az 1905. évi január hó 4-én 292. szám alatt kibocsátott körrendeleteiben foglaltak szigorú betartására hívom fel. Az országgyűlési képviselőválasztások megtartására vonatkozó összes intézkedéseit pontosan feltüntető ülési jegyzőkönyvek másodpéldányát esetről esetre — legkésőbb azonban az ülést követő napon — mulhatatlanul terjessze föl.

A gazdasági egyesület kiküldöttei. Zonda József, Kassai Ákos, Balácsi Dénes 12. és 13-ikán végig házalták Nagy és Kiskend, Balavásár, Kelemenelke, Gyalakuta, Havadtó, Erdőszentgyörgy községeket, hogy az egyesület számlájára üszöket vásároljanak. Fáradozásuk hiába való volt, egyetlen darabot sem vásárolhattak. A takarmány szükségére való tekintetből az ősz folyamán mindenki törekedett tudadni állatain, s most a jobb takarmánytermés reményében a megmaradtakért a tulajdonosok a valódi érték 2—3 szorosát kérték, egy drb éves borjuért 260—300 kora, egy drb 2 évesért 320—400 kora, tehát oly árakat kértek, a mily árakat a mi kisgazdánk, kiknek érdekében a bevásárlás történt volna, meg nem fizethetőnek: ehhez képest az ünnepek harmadnapra tervezett üsző árverezés elmarad, miről ez uton értesíti az elnökség a gazda közönséget.

Véres kortesút. Szakáts Zoltán munkapárti képviselőjelölt az elmúlt héten kerülete több községében tartott programbeszédet. Szerdán délután Agyafalva községben tett látogatásokat, s estefelé előre küldve kocsiját a jegyző és bíró társaságában gyalog indult a község végén várakozó kocsihoz, mert időközben értesült, hogy a kocsmában össze gyűlt, s Kállay Tamás főkortesse által felbuzgatott legények távozásakor megdobálni akarják. Alig értek azonban ki a faluból, a felzigatott csöcselék utánuk rohant, s a réten szembe kerültek. Rövid szóváltás után dulakodás támadt, melyben Szakáts Zoltán fe-

jére bicsakkal három szurást kapott, s többen könynyebb sérüléseket szenvedtek. A verekedést a legények a bögözi országot felől felhangzott kiabálásra hagyták abba, s haza szaladtak, Szakáts Zoltán pedig elmondván az esetet a már szembe jövő csendőröknek, kocsiját hazajött. Mint értesülünk a sebesült képviselőjelölt már teljesen jobban van, s ma délután családja megnyugtató végett Budapestre utazott. Korteskörútját az ünnepek után folytatni fogja. A tetteseket, számszerint tizet, a csendőrség letartóztatta s bekísérte az ügyészség börtönébe.

Egy gyűjtés elszámolása. A következő sorok közlésére kértük fel. A Szudv. cz. folyó hó 1-én megjelent lapjában a parajdi tűzkárosultak segélyezésére gyűlt adományok elszámolására néző intézett és a parajdi segélyző bizottságot érintő támadására vonatkozó soraira — mivel ennek csak most jutottam tudomására, a bizottság nevében a következőkben válaszolok: Valótlan azon állítás, hogy a parajdi tűzkárosultak segélyezésére gyűlt adományokról a számadás még nem történt volna meg. Ezen számadás még 1907. év elején a vármegye akkori alispánjához beterjesztetett De ugylátszik a kíváncsi — vagy a kíváncsiak nem tudják azt, hogy az ily segélyző bizottságok a felsőbb hatóság ellenőrzése alatt állanak és hogy a felsőbb hatóságoknak kell rendes számadás után beszámolniuk. Különbön ugylátszik a kíváncsi még azt sem tudja, hogy mikor volt a tűz Parajdon, — tehát igazat kell adjak, hogy az általa készített tűz alkalmából begyűlt adományokról számadás nem történt. Tisztelettel kérem ezen soraimnak legközelebb megjelenő lapjában való közlésére. Tisztelettel Klór Vilmos községi jegyző, mint a segélyző-bizottság volt egyik tagja.

Udvarhelyvármegye gazdasági felügyelőséget kapott. Gróf Haller János főispán előterjesztésére a magy. kir. földművelésügyi miniszter vegre teljesítette a megye gazdasági felügyelőségének régi önhátját és a vármegyére kiterjedő hatáskörrel, Székelyudvarhely székhellyel új m. kir. gazdasági felügyelőséget szervezett s ennek vezetésével Lendvay Béla m. kir. gazdasági ellenőrt bízta meg.

Az udvarhelyvármegyei méhésztársaság folyó hó 26-án d. e. 11 óráig kezdve Eteden az Erzsébet-ház gyűléstermében nagy gyűlést tart. Tárgysorozat: Gyűlés előtt isteni tisztelet. 1. Előnk megnyit. 2. Szabó Márton méhtelepének megtekintése kapcsán gyakorlati előadások: a) Méhészkedés története és követett méhészteti elvein. Előadó: Szabó Márton. b) Műrajzkészítés gyakorlati uton, bemutatja: Fazakas Pál. Folytatva a teremben: 3. Székelyudvarhelyen tartott vál. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 4. Vármegyei méhésztársaság érdekében teendő intézkedések. Előadó: Demeter Miklós. 5. Az orsz. méhészteti kiállításon való részvétel módzatainak tárgyalása. 6. A volt Székelykeresztúr vidéki méhésztör pénztárnokainak elszámolása, rendelkezés a fennmaradott összegről. 7. Titkári bejelentések. 8. Pénztárnok jelentése a pénztár állapotáról. 9. Új tagok felvétele. 10. Indítványok Gyűlés után közbéd. Ebédre jelentkezéseket elfogad Lőrincz András otédi áll. tanító és a titkár — folyó hó 22-ig. — Az ebéd díja 2 kor. 40 fill.

Felsősófalvi tűzkárosultak segélyezésére Klein Géza 1000 koronát, Teichner Jakab 100 koronát küldött Szakáts Zoltán segélyzőbizottsági tag kezéhez. Fogadják a károsultak halás köszönetét.

Udvarhelymegye központi választmánya f. hó 21-iken ülést tart, amikor intézkedik a megyebeli választások napjának megállapítása, s a szükséges teendők megtétele tekintetében.

A Halley-üstökös. A jövő héten, a csütörtökről péntekre virradó éjszakán nevezetes csillagászati esemény tanui leszünk: a föld a jelzett időben valószínűleg keresztülzárul a Halley üstökös csóváján. Azért mondjuk: valószínűleg, mert a találkozás többféle, még ismeretlen körülményektől függ, első sorban a csóva hosszától. Ha a csóva meghaladja a huszonnégy millió kilométert, akkor áthidalja az üstökös és föld közt lévő távolságot. Az üstökös csóvájának előzetes méréseiből arra lehet következtetni, hogy valóban elér a jelzett hosszúságot. Az üstökös különben rettenetes gyorsasággal közeledik felénk. Most mint hajnali csillag látható a keleti égen. Csütörtöknél hajnali 2 óra 07 perckor kelt föl, míg a nap 3 óra 50 perckor. Május 13-án 2 óra 04 perckor kelt az üstökös, 16-án pedig 2 óra 34 perckor, budapesti középidő szerint, zónaidő szerint pedig tizenhat perccel később. Május 17-étől 20-áig az üstökös már napkelte után kel föl és napnyugta előtt tűnik el a horizont alatt, tehát még messzelátóval sem látható, mer elveszik a nap sugaraiiban. Május 20-ika után azonban ismét látható, de már akkor nem keleten, hanem nyugaton és pedig este. Május 20-ikán 53 perccel látható naplemente után, 21-iken már 107 perccel, 22-én 153 perccel, 23-án 168 perccel, 30-án pedig napnyugta után éjjeli 11 óra 04 perccel ragyog az égen. Májusban a holdvilág csökkenti az üstökös fényét, éppen ezért nem lesz az a ragogó jelenség, a mely egyszerre irtózatot és gyönyörűséget kelt. Székelyudvarhelyen 13-án éjjel 2 óra és egy pár perckor látható volt a Hargita felett az üstökös.

A felsősófalvi tűzkárosultak részére a segélyosztó bizottsághoz befolyt adományok kimutatása: Korond község 15 véka gabona, 200 drb. kenyér. Parajd község 25 véka gabona, 300 drb. kenyér, ruhanemű. Alsósófalva község 200 drb. kenyér és élelmicikk. Alsósófalvi fogyasztási szövetkezet 2 zsák liszt, ruhanemű. Nagy Katalin 10 meter vászon. Salamon Adolf 1 zsák liszt és élelem. Pál Lajos élelmicikk. Szegedi Károly élelmicikk. Székely László 40 fill. Paget Olivér 20 kor. Szakáts Zoltán 150 kor. Szóváta község 402 kor. 24 fill. 75 drb. kenyér, 40 véka gabona, ruha és élelmicikk. Róth András 50 drb. kenyér. Gróf Bethlen Károly 20 drb. kenyér. Kelemen Ádám kenyér, ruhanemű. Bereczky Antal élelem. Sóvárad közönsége 72 kor. 90 fill. 40 véka gabona. Siklod községe 40 kor. 40 véka gabona, ruhanemű. Szolokma község 25 véka gabona, ruhanemű. Atya község 40 véka gabona. Ugron Ákos 100 kor. Szőlősi Samu és Ödön 200 drb. kenyér Udvarhelymegyei takarékpénztár 100 drb. kenyér, 58 kgr. szalonna. Fernengel Gyula 2 zsák sütemény, zsír és lencse. Madaras Albert 20 kor. Izrael Pál 100 kenyér. Zöld Gábor 2 zsák liszt. Küsmöd közönsége 3 kor. 60 fill. 23 véka gabona, ruhanemű. Etéd közönsége 40 kor. 120 véka gabona, ruhanemű. Pálfaiva, Várallya, Kecset közönsége 28 kor. 38 fill., 98 véka gabona, ruhanemű. Rigmán közönsége élelmicikk és 13 véka gabona. Székelyudvarhely város 431 drb. kenyér és élelmicikk. Balavására közönsége 14 kor. 44 fill. 15 véka gabona. Kibéd közönsége 42 kor. 50 fill. 61 véka gabona, ruhanemű. Maroshévízi róm. kath. tanulók 6 kor. Csiki Sándor és Jánosó 15 kor. Brassói Lypok szerkesztősége 110 kor. 50 fill. Hangya központ 100 kor. M. kir. belügyminiszterium 2000 kor. Józsv egyesület 1000 kor. Gróf Haller János főispán 100 kor. Zsigmond Márton 5 kor. Alsóbaldogfalva közönsége 33 kor. 64 fill. 53 véka gabona, ruhanemű. Marionos, Balaka, Tordátfalva közönsége 15 kor. 30 fill. 37 véka gabona. Balácsi Albertné 10 kor. Bikfalvi körjegyzőség községei 74 kor. 42 fill. Gergyóalfalu közönsége 120 véka gabona. Brassói ref. paphivatal 6 kor. 70 fill. Lészay Ferenc 10 kor. László Gyula gyűjtése Marosvásárhelyt 120 kor. Csókialva közönsége 19 kor. 38 fill. 15 véka gabona. Szentlélek közönsége 4 kor. 6 fill. 9 véka gabona, ruhanemű. Bogárfalva közönsége 8 kor. 30 fill. 16 véka gabona. Szászbonyhai előjáróság 20 kor. 80 fill. Mátyus Sámuel 20 kor. Farkaslaka közönsége 20 kor. 24 fill. 16 véka gabona. Oroszhegy közönsége 17 kor. 14 fill. 22 véka gabona. Magyar leszámítolóbank Budapest 499 kor. 38 fill. Szentistván közönsége 25 kor. 40 fill. 13 drb. kenyér, 20 véka gabona. M. kir. földművelésügyi miniszterium 8000 korona értékű vetőmag és gazdasági eszközök.

KÖZGAZDASÁG.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 10-én tartotta rendes havi választmányi ülését a tagok nagy érdeklődése mellett. A gazdasági kiküldöttekkel több mint 30 tag volt jelen, a mi a közügyek iránti érdeklődés jelének tekinthető. A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítást vettük:

Napirend előtti felszólalásában Ugron Zoltán vál. tag, Sperker Ferencnek az Udvarhelyi Híradóban történt felszólalása alapján szóvá teszi a tavaszi közgyűlés azon határozatát hogy a székelykereszturi kiállításra jövőre csak tenyészgazolvánnyal ellátott állatok állíthatók ki: a határozatot helytelennek jelenti ki, s megroja azon intenciót, mely az utóbbi években ugy a közgyűlés mint a választmány határozatában egyesek személye ellen szíriente megnyilvánul. A tiltakozás elemi erővel tört ki ezen gyanúsító felszólalás ellen. Máthé Pál, Szabó István, Kassai Ákos, egymás után szólaltak fel és utasították vissza az alaptalan vádaskodást, s mert a szónok ezek után is ugy az elnök, alelnök s titkár tárgyilagos felvilágosításai után is folytatta a gyanúsító beszédét, ami különösen a jelenlevő székely gazdák részéről a legerélyesebb közbeszólásokat provokálta, az elnök végre is kénytelen volt erőlyesebb hangon felhívni hogy hagyjon fel alaptalan támadásaival. A választmány határozatilag kimondotta, hogy a közgyűlés határozatát nem illetékes megváltoztatni, a meennyiben a határozat ellen valakinek kifogása van, forduljon indítvánnyal az ősi közgyűlés elé a határozat megváltoztatására céljából.

A határozatot kritizáló hírlapi felszólalásnak alapja nincs, nevezetesen alapóékküli az elnökség ellen intézett azon kritika, mintha a kérdéses határozat annak initiatívájára hozott volna. Ugy a közgyűlésen elnökölt Sebesi János alelnök, mint Hlatky Miklós titkár az indítvány feletti vitában többször felszóltak az indítvány ellen, mint a mely a kiállítás színvonalát leszállíthatja, mely a járási mezőgazdasági bizottságok ügykörébe való beavatkozás jelle gével bír, törvényes alapja nincs, mert a tenyészlet nem köteles tenyész állatait, melyeket eladásra szánt, bebélyegeztetni, ámde érveik nem tudták a közgyűlés

többségének a tetszését megnyerni, s miután a többség az indítvány mellett foglalt állást, az elnökség akarva nem akarva kénytelen volt azt enuncziálni.

A továbbiakban Zonda József, Kassai Ákos, Gyarmathy Lajos és Balási Dénes kiküldettek, hogy a szomszédos vármegyék községeiben az egyesület számlájára üszöket vásároljanak, melyek ünnep harmad napján lennének elárverezendők. A szüz gulyába a városi vásártérrel az üszök ünnep harmad napján hajtathat ki a tartódi legelőkre. Több kisgazda üszőért benyújtott kérvényére határozatott, hogy utasítatnak az ünnep harmad napján esetleg megtartandó árverezésre. Örömmel értesült a választmány arról, hogy Haller gróf főispán közbenjárására a vármegye önálló gazdaságifeltű gyelöt kap, s hogy a legelő erdők felülvizsgálata a jó idő beálltával kezdetét veszi. Pest-Pilis vármegye átirata a gazd. cselédek biztosítása ügyében, az elnök a tikkár és Dr. Nagy Samuból álló bizottságnak adatik ki véleményezés végett. Bözödjufalu köztenyészetébe bérni siementhali bika engedélyezése ajánlatik. Örömmel értesült a választmány a kirendeltség helyi megbízottától arról, hogy a kirendeltség kész egy vármegyei csikó legelő létesítését támogatni.

Hogyan lehet a szőrfüvet kiirtani?

— Két czikk. —

Közi: Dörner Béla.

(E. G.) A múlt év nyarán jó darabot jártam be Erdélyországból. Addig én is azt hittem, amit még ma is sokan hisznek nálunk „Magyarországon”, t. i., hogy az erdélyi legelőknél kevés a marha, a legelőknél több állat is megélhetne és hogy ionét a mező nélküli Alföldről kellene a jószágot nyáron által az erdélyi legelőkre kocszba küldeni. De erdélyi emberek arról világosítottak fel, hogy az erdélyi legelőknél nemhogy kevés, de annyi az állat, hogy még az sem bír valami nagyon rangosan ott megélni és azért folytonos a küzdelem a gazda és erdész között annyiban, hogy a gazdák egyre több erdőt, illetve erdőterületet szoroznának legelőnek megkapni.

Eszem ágában sincs, itt ismét életre kelteni egyikét ama sok vitáknak, mely e téren gazda és erdész között oly gyakran voltak már és még lesznek is. De őszintén bevallom, mikor már egy csomó legelőt láttam volt, gazda létemre igazat kellett adnom ama erdésznek, aki a gazdákkal szemben szemrehányásképpen felhozta azt, hogy azok igen, igen sokszor az erdők rovására csak azért akarják a legelők kiterjesztését, mert a már meglévő legelőkkal — kevés — dicsérendő kivétellel — vajmi keveset törődnek, azokat nem gondozzák és mivel a legelők ápolás nélkül egyre csak rosszabbak lesznek, hagyják őket egészen tönkre menni és veszni és az erdőkben kérnek újabb területeket legelőnek, hogy csakis hasonló sorban részesüljenek és bizonyos idő múlva az illető pusztuló területeken nemcsak fű nem, de sokszor már fa se többet meg nem teremjen.

Az illető erdész tanubizonyosságul hivatkozott nemcsak a vizmosásokra, hanem az erdélyi legelőknél egyre jobban terjeszkedő és azokat jóformán elértéktelenítő szőr-fűre is. Szerinte nem újabb területeket kellene a legeltetésnek illetve a pusztulásnak átengedni, hanem a már most meglévőket kellene előbb rendbe hozni és feljavítani és ha ez megtörténne, csakugyan beállana az a kedvező állapot, hogy erdélyi legelőknél sokkalta több jószágot lehetne jól tartani, mint a mennyi most rajta tengődik.

Ahhoz értök a szőr-fűtől ellopott legelőterületek Erdélyben 50—60 ezer kat. holdra teszik. Megjegyzem, hogy a szőr-fű, sertefű vagy czápszakál alatt itt az a kemény száru, apró csomókban álló fű értendő, melyet a botanikus Nardus strictanának nevez, mert Erdély egy részében a juhcseneszt halottam szőr-fűnek nevezni, míg a Nardus stricta-t ott czápszakálnak hívják, de a következőkben szőr-fű alatt csak a Nardus stricta értendő.

Vigaszul tán fel lehet hozni azt, hogy a szőr-fű nemcsak az erdélyi hegyi legelőknél fordul elő hanem Közép-Európának hegyi és havasi legelőin nagyon elterjedt gyom az illető legelőterületek nagy kárára. Mert ameddig a szőr-fű fiatal, addig csak megeszi valahogy a jószág, de ha már elvénül, oly kemény, drótszerű lesz, hogy az állat nem bírja leharapni, ha kényszerűségből mégis ráfanyarodik arra, hogy ehez a serteszerű növényhez hozzányuljon. Ha az állat egy ilyen kis csomókat alkotó szőr-fűpéldányt fogával megkap, az inkább kijön a földből, semmint a levele és szára engedne; az állatnak így föld is kerül a szájába és a jószág, a kitépott szőr-fűvet kelleetlenül kiejti szájából. Ismét látjuk nyáron a szőr-fűvea legelőket halványasárga, elszáradt szőr-fűcsomókkal leboritva. Keménysége miatt a szőr-fű kaszálással sem értékesíthető; nemcsak hogy alig fogja a kasza, de

amit leszed róla, az is csak alomnak jó. Ahol tehát sok a szőr-fű, vagy a legelő jóformán abból áll — ami szintén nem ritkaság — ott ugyancsak felkopik a legelősző jószág állá.

A szőr-fű előfordulása nincsen bizonyos talaj-nemhez kötve; a szőr-fű található a legkülönbözőbb talajokon, úgy száraz, mint nedves viszonyok közt. Erdélyben mégis főleg azokon a talajokon található, amelyeket „láz” talajoknak hívnak és amelyek jellegző tulajdonságaként nekem elmondották azt, hogy e talajok kiszáradva egész porszerűvé válnak, míg átnevedve úgy viselkednek, mint a legkötöttebb agyag. Származásra és színre nézve van sárga és fekete láztalaj, mely tulajdonságaira alig különbözik egymástól, de az összes ilyen talajok közös tulajdonsága, hogy a természetből fogva tápláló anyagokban szegények. A kedvezőtlen fekvő ilyen talajok szántóföldeknek használhatók és a gazdák azt mondták nekem, hogy ha eltalálják megművelésükre a kellő időt — vagyis a talaj kellő állapotát — akkor kellő trágyázás nélkül e talajok elég jól teremnek. Mivel általában rendszerint vízhatlan, e talajok, ott, ahol a víz róluk gyorsan le nem vezetődik, hamar elsavanyodnak.

Vizont a szőr-fű előfordulása bizonyos nedves-séghez sincsen kötve, láthatni a szőr-fűvet vízenyős helyeken, valamint száraz domboldalakon is; csak az erdőt kerüli a szőr-fű: állandóan leánykolt helyeken nincs szőr-fű.

De a szegény talajokon is a szőr-fű annál inkább vergődik uralomra, minél soványabb és kiéltebb a föld, minél kevesebb gondozásban és trágyázásban részesül a gyepek és minél kevésbé kedvezők a viszonyok más jobb növények megélhetésére. Így látjuk azután, hogy elhanyagolt kaszálókon vagy legelőknél, megrekedő nedvessegi vagy nagyon száraz-füveseken, valamint a hideg szelek sorvasztó hatásának kitett, nem védett helyeken vagy északi hegyoldalokon rendszerint több szokott a szőr-fű lenni, mint más egyébként szintén sovány gyepeken. Sőt az előbb említett helyeken jóformán csak szőr-fű szokott lenni, gazdaságilag majdnem teljesen értéktelenné téve a vele sűrűn benőtt területeket.

Mivel azonban a szőr-fű csakis sovány, kiélt talajon képes megélni és a trágyától kipusztul, az ellene való védekezés, illetve kiirtási mód, t. i. a

trágyázás, már régóta ismert a szőr-fűvel szüntelen sokat vesződő svájci gazdák előtt. A szőr-fű eme irtási módját nem egy erdélyi gazda is ismeri és nem egy helyen már évek óta sikeresen irtják trágyázással a szőr-fűvet, miután mindenféle más irtási kísérlet czéltalanul találtak. A szőr-fű irtására, illetve a legelők trágyázására ezek a gazdák természetesen a legelő jószág trágyáját használják fel. Ezek ugyanis szakítottak azzal a rossz szokással, hogy mindig ugyanazon helyen deleljen vagy háljon a jószág. A mikor ezek a helyek felesleges sok trágyát kapnak és ennek következtében csakhamar teljesen kopárok lesznek. A legelőket feljavítani akaró gazdák e rossz szokás helyébe behozták a váltakozó fektetést, juhoknak a kosarazást, vagy esetenként. Ezzel már Erdélyben is kitűnő eredményeket értek el, egyes intelligens gazdák vagy községek legelőik feljavításánál és a szőr-fű kipusztításánál. A fektetés úgy történik, hogy a jószág csak 4—6 napig delel és hál együtt ugyanazon területen, a melyet ez idő alatt jól betrágyáz; azután 4—6 napig a jószág egy másik területet trágyáz így be stb., nedves időben a száraz, száraz időben pedig a nedves legelőknél fektetve. A fektetés hatása az első évben legfeljebb ős felé észlelhető és csak a rá következő évben bontakozik ki teljesen: ott a hol előbb jóformán csak szőr-fű volt, most a jó fűvek és leveles-növények, de különösen a pillangosok vetés nélkül sűrűn ellepik a legelőt és rövid idő alatt a szőr-fűnek nyoma végez. Az így megjavított területek egyhamar nem szőr-fűvesednek vissza, mert a fektetéssel való javítás aránylag lassan megy az óriási százfűves területhez viszonyítva és így a szőr-fűtől mentesített területet a jószág sűrűn járja, jobb mező hiányában és ürülékének elhullatásával újabb megrágyáza az ott már keletkezett jó gyepek, másrészt az a szőr-fűvesebb helyeket szőr-fűvet ismételtén tövig lerágja és ezt a szőr-fű nem szereti. Megtrágyázott területen a szőr-fű irtását nagyban előmozdítja az, ha a szőr-fűvesebb helyeket kora tavasszal, mikor a szőr-fű még zsege és a jószág megeszi, jó alaposan, tövig lerágatjuk. Ezért a gyakorlati gazdák a szőr-fű kiirtására legjobbnak a juval való kosarazást, vagy esztenázást mondják.

(Befejez. követk.)

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Az összes írógépek előnyeit összpontosítva találjuk a

VIKTOR IRÓGÉPEN

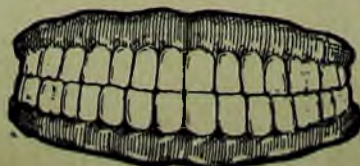

LEGERŐSEBB
KÉTSZÍNŰ
SZALAG
TIZEDES
TABULÁTOR
GYORS
KIVÁLÁS
KÉNYELMES
MÁRCÓBEÁLLÍTÓK
UNIVERSÁLIS
KLAVIATÚRA
2 1/2 cm. széles
csapágygal
Száryakú betűkar
ADJUSTALRATO
BETŰKAR-RUDAK

KÜLÖNBÖZŐ
SORFOLYOSÁG
LÁTHATÓ
IRÁS
TÖKELETES
PAPIRVEZETÉS
KÉTOLDALU
KOCSIKIVÁLTÓ
PONTOS
SORZÁR
PONTOS
VALTOZÁR
FÜGGŐLEGES
SZALAGVEZETÉK

VIKTOR írógéptársaság
magyarországi vezérképviselője
Budapest-I-V., Báthory-utca 1. sz.

Reményi
Frigyes

fogászati műterme
Székelyudvarhely, Kossuth-u. 56.

Pannajoth-féle ház

Fogad: délelőtt 8—12 óráig és délután 2—5 óráig.

Csász. és kir. udvari szállítók

Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai
Marosvásárhelyt és Kolozsvárt

Ájánlják kitanó gyártmányu butorai-
kat, melyeket 42 év óta fenálló
gőszemre berendezett **butorgyárukban**
Állítanak elő. A butorokhoz csakis első
rendű anyag lesz felhasználva.

Óriási választék! • Olcsó árak!
Legmesszebbmenő jótállás!

Vidéken meghívásra személyesen
mutatjuk be rajzainkat és mintáinkat.

MEGHIVÓ

Abásfalva és vidéke állattenyésztőinek szövetkezte 1910. évi május hó 21-én d. e. 8 órakor Homoródszentmártonon a körjegyzői iroda épületében megtartandó 1909. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1909. üzletéről, a zárszámadások és mérleg előterjesztése és megállapítása. 2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat, esetleg új igazgatóság s új felügyelőbizottság választása.

Mérlegszámla 1909. december 31. Tartozik Pénztár számla 1081 K., Adósk számla 804-83 K., Veszteség számla 76-39 K., összesen 892-03 K., Követel Hitelezők számla 464-03 K., Részjegy számla 428 K., összesen 892-03 K.

Veszteség és nyereség számla 1909. december 31. Tartozik Költség számla 53-12 K., Veszteség áthozat 23-27 K., összesen 76-39 K., Követel Veszteség 76-39 K., összesen 76-39 K.

Tagok száma 1909. december 31-én: 16, betett üzletrészek száma: 57, kilépett tagok száma: 10, felmondott üzletrészek száma: 10, 1909. évben belépett tagok száma: 6 és jegyzett üzletrészek száma: 6.

Az igazgatóság.

Szabászati tanfolyam

Értesitem a t. közönséget, hogy **Junius** és **Julius** havára, azaz két hónapra **varró és szabászati tanfolyamot** nyitok az áll. el. leányiskola egyik termében. — Tanítás d. e. 8-12-ig, d. u. 2-5 óráig. Beiratkozni lehet lakáson Szentimre-u 21. sz. alatt. — Tisztelettel

MIHÁLY JULISKA.

MEGHIVÓ

Székelymuzsna község állattenyésztőinek szövetkezte 1910. évi május hó 21-én d. u. 4 órakor Székelymuzsnán az iskola épületében megtartandó II. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1909. üzletéről, a zárszámadások és mérleg előterjesztése és megállapítása. 2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat, esetleg új igazgatóság s felügyelőbizottság választása.

Mérlegszámla 1909. december 31. Tartozik Pénztárszámla 199-20 K., Adósk 743-41 K., Szerzési számla 67-64 K., leírás 22-64 K., marad 45 K., Veszteség 58-37 K., összesen 1045-98 K., Követel Hitelezők 849-98 K., Pénzjegy számla 196 K., összesen 1045-98 K.

Veszteség és nyereségszámla 1909. december 31. Tartozik Költség számla 58-37 K., Követel Vrszteség 58-37 K.

Tagok száma 1909. december 31-én: 27, betett üzletrészek száma: 49.

Az igazgatóság.

MEGHIVÓ

Városfalva és Jánosfalva község állattenyésztőinek szövetkezte 1910. évi május hó 21-én d. u. 8 órakor Városfalván az iskola épületében megtartandó 1909. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1909. üzletéről, a zárszáma-

dások és mérleg előterjesztése és megállapítása. 2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat.

Mérlegszámla 1909. december 31. Tartozik Pénztár számla 787-97 K., Adósk 649-95 K., Szerzés 90 K., le 22-50 K., marad 67-50 K., Veszteség 21-73 K., összesen 1527-15 K., Követel Részjegy számla 224 K., Hitelezők 436-69 K., Földművelésügyi miniszter 600 K., Átmeneti számla 266-46 K., összesen 1527-15 K.

Veszteség és nyereség számla 1909. december 31. Tartozik Költség számla 48-70 K., Veszteség áthozat 20-43 K., összesen 69-13 K., Követel Jutalék biztosítási díj után 47-40 K., Veszteség 21-73 K., összesen 69-13 K.

Az igazgatóság.

MEGHIVÓ

Homoródszentpál és vidéke állattenyésztőinek szövetkezte 1910. évi május hó 21. é. n. 11 órakor Homoródszentpéteren a gazdakör épületében megtartandó 1909. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1909. üzletéről, a zárszámadások és mérleg előterjesztése és megállapítása. 2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat.

Mérlegszámla 1909. december 31. Tartozik Pénztárszámla 55-09 K., Adósk 1166-06 K., Veszteség 2-89 K., összesen 1224-04 K., Követel Részjegy számla 348 K., Hitelezők 736-04 K., Átmeneti számla 140 K., összesen 1224-04 K.

Veszteség és nyereségszámla 1909. december 31. Tartozik Veszteség áthozat 4-07 K., Költség számla 22-35 K., összesen 26-42 K., Követel Jutalék biztosítási díj után 23-53 K., Veszteség 2-89 K., összesen 26-42 K.

Tagok száma 1909. december 31-én: 58, betett üzletrészek száma: 87.

Az igazgatóság.

Nem kell senkinek Budapestről
butort hozatnia,

mert

Székely és Réti

♦ butorgyárosoknál ♦
Marosvásárhelyen

■ teljes tömörfa ■
hálószoba berendezés

mely áll: 2 szekrény, 2 ágy,
2 éjjeli szekrény mávánnyal, 1
mosdó márv. és tükörrel összesen

360 korona.

Ugyanez három részű toalettal

400 korona.

Óriási fuvarmegtakariáts
mert teljes lakberendezéseket
Erdély bármely állomására kü-
lön megvezetés alapján bér-
mentve szállítunk.

Vidékre meghívásra személyesen mu-
tatjuk be gazdag mintagyűjteményün-
ket, és kívánságra részletes költség-
vetéssel és rajzokkal szolgálunk.

Sz. 3093—1910. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jakab Abraham végrehajthatónak Szélys Ferencné Dombi elleni 509 kor. 10 fill. tőke követelés, s ennek 1909. évi július hó 11 napjától járó 6% pamatai 57 K., 70 fill. eddigi és még jelen kérésért 25 koronában megállapított, valamint a még telmerülhető költségeknek kielégíthetése végett a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a bétái 456 sz. tjkvben A† 2875 hrsz. 8 kor. a 3300 hrsz. korona, a 3465 hrsz. 2 korona, a 4044 hrsz. 1 korona, a 461 tjkvben A† 136, 137 hrsz. 332 korona, az 1757, 1758, 1763/1 hrsz. 14 korona, a 2038 hrsz. 7 kor. a 2548, 2549, 2550, hrsz. 366 kor. a 2772 hrsz. 1 kor. a 3299 hrsz. 1 kor. a 4322 hrsz. 4 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi június hó 8-án Béta község házában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10% a készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1910. márczius hó 26-án.

Mihály János, kir. társzi bíró.

Sz. 325—1910. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-cz. 102 §-sa értelmében közzé teszi, hogy a bácsalmási kir. járásbíró 1910. évi S.p. 3/3 sz. végzése következtében Dr. Dávid Arthur ügyvéd által képviselt Dános Gyula javára 147 K. s jár. erejéig 1910. évi márczius 17-én kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 700 koronára becsült szarvas-marhák nyilvános bírói árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. jbiróság 1910. évi V. 179/2. sz. végzése folytán hátrálékos 77 kor 35 fill. s egyéb járuléka erejéig, Szentegyházfaluba a helyszínen végrehajtást szenvedettek lakásán való megtartására 1910. évi május hó 21-én délelőtt 9 órája határidőül kitézetik hová venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a fent felsorolt ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-sai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felvoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Székelyudvarhely, 1910. évi május hó 6-án.

Nagy Lajos, kir. jbir. végrh.

Aljszétküldés!

Pontosan az ábrának megfelelően, a rendelő mértéke szerint készült, pompás szabásu aljakat ajánlunk

5, 8, és 12 kor.-ért.
Kérjen szövetmintákat és mértékveteli utas.

Bármely divatlapból kivágott és nekünk beküldött ábra alapján küldünk szövetminták kapcsán arajánlatot

Löwy Ernő és Társa
nőiruhavállalata PÉCSETT.
a Dunántul legnagyobb nőiruhakészítő üzeme

Faeladási hirdetmény.

Erked község elöljárósága közhírré teszi, hogy Erked községnek az erkei vasuti állomástól mintegy 4 kilométer távolságra lévő erdejében a község által vágatott 1470 azaz Egyezernégyszázhetven méter öl elsőrendű bükk tűzfaja, ölenkénti 10 korona 50 fillér kikiáltási ára mellett Erked község házában 1910. évi május hó 23-án délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek 2000 azaz Kettőezer koronát készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt árverevést vezető kezéhez lefizetni vagy a zárt ajánlathoz mellékelni.

Árverési feltételek Erked község házában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Erked 1910. május 4.

Molnár János,
jegyző.Schenker János,
bíró.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótlék

egy régióknak bizonyult házi-ször. mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közönségnyél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólva minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török lözeaf gyógyszerésznél, Budapest.

DE Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Uj butorraktár!

Székelyudvarhelyi, Batthyányi-tér 12. sz. a.

A n. é. közönség becses tudomására adom, hogy a fenti sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő modern ➔

butorraktárt és kárpitosműhelyt

rendeztem be, hol a butorkereskedéshez tartozó mindenféle cikkek beszerezhetők és megrendelhetők. Minden törekvésem mint eddig, ezután is oda irányul, hogy tisztelt vevőimet a legnagyobb pontossággal a lelkiismeretkiszolgáljam. Kinek butorszükséglete van, ne mulassza el raktáram megtekintését, hol alkalma lesz meggyőződni, hogy butorszükségletét itthon is fedezheti teljes garancia mellett.

A nagyközönség becses pártfogását kérve, mert ezáltal polgári kötelességet is fognak teljesíteni, vagyok kiváló tisztelettel

Balázs Károly,

esztergályos és butorraktáros.

Egy jó karban levő 4 ló erejű gözcseplő garnitúra és 1 járgány jutányos áron eladó.

Értekezhetni Özv. Veress Sándornéval Kadácson, Udvarhelymegye (u p Kobátfalva).

Szives tudomásul.

A mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozom, hogy **Kossuth-u 1. szám alatt Ifj. Jakabos György** néven ismert **férfi-szabó és kész ruharaktárt**

f. hó 9-én bírói árverésen megvettem a azt Budapesten szerzett több évi tapasztalatom és tanulásaim szerint kibővíve, igyekezek odabátni, hogy a m. t. megrendelő és vevőközönség igényeinek megfelelőleg a legújabb és legdivatosabb hazai és külföldi szövetekkel és kész ruhákkal berendezve, a n. é. közönség rendelkezésére bocsássam. Teszem ezt azon reményben, hogy atyám, ifj. Jakabos György iránt tanusított bizalmuk kétszerezetett erőt biztosít nekem arra, hogy én a fővárost ott hagyva, s e szakban szerzett tudásomat a helyi közönség kielégítésére fordítsam s midőn ezt teszem, a mélyen tisztelt közönség szives bizalmát és támogatását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

L. ifj. Jakabos György

férfi-szabó és ruhakereskedő.

A Lédeczi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu **Portland cementjét.**

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél Székelyudvarhely

JOLJAR
HA VALÓDI
PALMA KAUCSUK SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZULJAR
HA NEM ŐYELTA
VÉDJEGYRE
TESSÉK KIPRÓBÁLNI!

Világszerte ismert **kerékpár** elegáns, könnyű, elförhetetlen

a

PREMIER

Arjegy ezeket gratis és franko az egyedül elárusító **Bokor András és Társa.**

Pfaff-féle Varrógépraktár!

Felhívom a nagyérdemű közönség szivet figyelmét, hogy a világhírű, golyós **Pfaff-féle varrógépekre** csapágyakon forgó megkaptam Udvarhely- és Nagyküküllővármegyékre az egyedárusítást és főraktárt és ezen gépekből egy ipari, valamint házi czeleokra, állandó nagy raktárt tartok. Tehát a n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy bevásárlásnál csakis oly gépet fogadjon el, megyen a **PFÄFF** név mint védjegy rajta van mely gépekért a legmesszebbmenő szavatosságot vállalok

Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét njonnan berendezett **Vas, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre,** melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napiárban számítom. Ugy-szintén n. b. figyelmét felhívom még saját termésű dunántuli jó hegyiboraimra melyet megrendelésre azonnal szállítok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palaczkokban. —

Kitünő saját termésű vörös borok.

Motorok!

Gözepek!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte hírneves **magánjáró és vontatható benzinkomobílok, magánjáró és vontatható gözlokomobílokról. Teljes cséplőkészletek.**

Benzinmotoros kőtörő, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.

Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek.

Kellner és Schanzer

Budapest, V., Aulich-utca 2. sz.
bürgönczim: „Világosság” Budapest.

Nyári menetrend.

Érvényes 1910. május hó 1-től.

V-v	V.v.	Gy-v	Sz.v.	V.v.	V-v.	Gy.v.	Sz.v.	V.v.	V.v.
8515	8511	501	507	8513	8514	502	506	8512	8516
730	454			280	ind.			725	952
745	508			245	Bikafalva			709	130
767	521			257	Bögöz			658	923
811	585			311	Nagygalambfalva			641	908
830	553			320	Bethfalva			611	847
841	602			327	Székelykeresztur			603	839
859	614			346	Ujzékely			542	817
918	633			400	érk. Héjjasfalva ind.			528	803
		220	636	927	Brassó		219	753	
916	634	454	1008	413	ind. Héjjasfalva érk.	1164	1131	403	526
945	702	507	1040	442	Segesvár ind.	1124	1120	347	455
		609	1157		érk. Kiskapus ind.		1013	214	
		856	100		Nagyszeben		1155	365	
		616	1212		ind. Kiskapus érk.		1000	167	
		803	255		érk. Kocsárd ind.		822	1112	
		1110	602		Marosvásárhely		821	301	
		808	307		ind. Kocsárd érk.		620	1067	
		969	510		Kolozsvár		626	834	
		132	1027		Nagyvárad		235	348	
		780	730		érk. Budapest ind.		935	820	

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER. és GÁBOR czégnél